

Asia: VN/3386/2025

Lausuntopyyntö hallituksen esitysluonnoksesta työeläkejärjestelmää koskevan lainsäädännön muuttamiseksi

Lausuntopyynnön kysymykset

Kommentit nykytilaan

-

Kommentit ehdotuksista ja niiden vaikutuksista

-

Kommentit säännöskohtaisiin perusteluihin

-

Kommentit voimaantuloon

-

Kommentit lakiehdotuksista

-

Muut kommentit ja yleiset huomiot

Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt lausuntoa hallituksen esitysluonnoksesta työeläkejärjestelmää koskevan lainsäädännön muuttamiseksi. Kiitämme mahdollisuudesta lausua asiassa.

Lausuttavana olevalla hallituksen esitysluonnoksella on tarkoitus panna täytäntöön työmarkkinaosapuolten tammikuussa 2025 sopima kokonaisuus työeläkejärjestelmään kohdistuvista muutoksista. Muutoksilla on tarkoitus mahdollistaa pitkällä aikavälillä tuottavampi eläkesijoittaminen ja vakauttaa eläkemaksun tulevaa kehitystä. Pidämme esitystä tarkoituksenmukaisena ja hyvin perusteltuna.

Keskeisimmät hallituksen esitykseen sisältyvät muutokset koskevat työeläkkeiden rahastoinnin lisäämistä, sijoitustoiminnan riskinottomahdollisuuksien parantamista ja työeläkeindeksin kasvun rajoittamista tietyissä tilanteissa. Ne edesauttavat työeläkejärjestelmän rahoitusaseman paranemista ja toimivat tulevien työntekijäskupolvien kannalta tarkoituksenmukaiseen suuntaan keventäessään tulevaisuuden maksunkorotuspainetta.

Mielestämme on perusteltua sijoittaa eläkevaroja entistä enemmän osakemarkkinoille, koska sijoittamisen horisontti on erittäin pitkä ja tulevien vuosien eläkemenokehitys voidaan arvioida varsin tarkasti. Hallituksen esitysluonnokseen sisältyvät keinot – tuottovaatimuksen sitominen aikaisempaa enemmän osakemarkkinatuottoihin ja vakavaraisuusvaatimusten keventäminen – toimivat tässä tarkoituksessa oikeaan suuntaan. Sijoitussalkkuihin tehtävien muutosten suorittamiseen on myös varauduttu asianmukaisin siirtymäsäännöksiin. Myös esitykseen sisältyvä mahdollisuus käyttää velkavipua kiinteistösijoittamisen tehostamisessa on mielestämme kannatettava. Se parantaa sijoitustuottoja ja helpottaa samalla osakesijoitusten lisäämisestä johtuvan kiinteistösijoitusten vähentämisen hallittua toteuttamista.

Vanhuuseläkerahastoinnin lisääminen on yksi nyt lausuttavana olevan luonnoksen tärkeimmistä uudistuksista. Rahastojen kasvattaminen merkitsee sitä, että nykyistä suurempi osa tulevista eläkemenoista voidaan kattaa rahastoista, mikä pienentää työssäkäyviltä ja heidän työnantajiltaan tasauseläkemenoa varten perittävien eläkemaksujen osuutta. Tällä on suuri merkitys erityisesti nuorempien ikäluokkien eläkejärjestelmään kohdistuvan rahoitusvastuun kannalta. Valtiovarainministeriön laskelmat osoittavat, että rahastoinnin lisäämisen vaikutus on myös uudistuksen julkiseen talouteen kohdistuvien säästövaikutusten kannalta keskeinen. Rahastoinnin lisäämisen vaikutuksen on todettu esityksen vaikutusarvioissa kattavan noin 40 % tästä kokonaisvaikutuksista.

Esitysluonnokseen kirjatut säännökset työeläkeindeksin kasvun rajoittamisesta ovat mielestämme luonteeltaan sellaisia, että niiden vaikutus yksilöille on varsin kohtuullinen. Tilanteita, joissa palkkakertoimen kasvu jää kahden peräkkäisen vuoden jaksolla matalammaksi kuin työeläkeindeksin kasvu, voidaan olettaa sattuvan varsin harvoin ja niiden vaikutus on silloinkin eläkkeensaajan kannalta rajallinen. Indeksien kasvun rajoittamisella näissä erityistilanteissa turvataan työeläkkeiden pitkän aikavälin rahoitusta ja luodaan osaltaan edellytyksiä maksutason vakaudelle. Rajoittimen mahdolliset haitat liittynevät tilanteisiin, joissa sitä sovellettaisiin joko toistuvasti tai erityisen painavasti jonkin tietyn ikäluokan kohdalla, koska nämä vaikutukset pienentävät eläkkeen ostovoimaa pysyvästi. Indeksirajoittimen toimivuutta onkin syytä seurata tarkasti myös tästä näkökulmasta.

Olemme olleet asiantuntijaroolissa mukana hallituksen esityksen valmistelussa. Käsityksemme on, että sosiaali- ja terveysministeriö on ohjannut valmisteluprosessia taitavasti ja työmarkkinaosapuolten yhdessä sopima uudistus toteutuu esityksessä hyvin. Puollamme siksi vahvasti esityksen hyväksymistä.

Schrall Maija
Työeläkevakuuttajat TELA ry